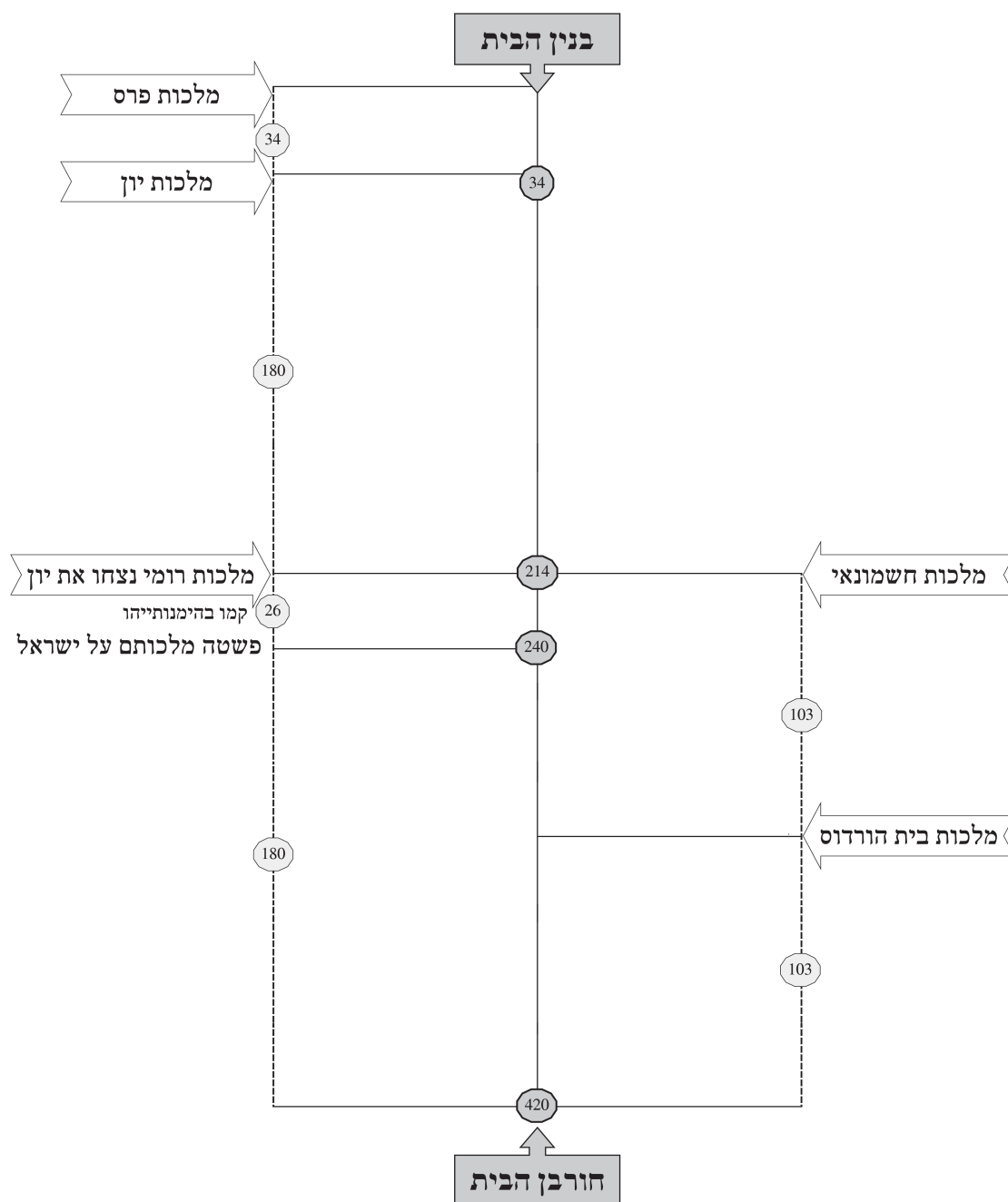

דף ט. / תרשים #6

מלכות פרס בפני הבית שלשים וארבע שנה וכו'⁶

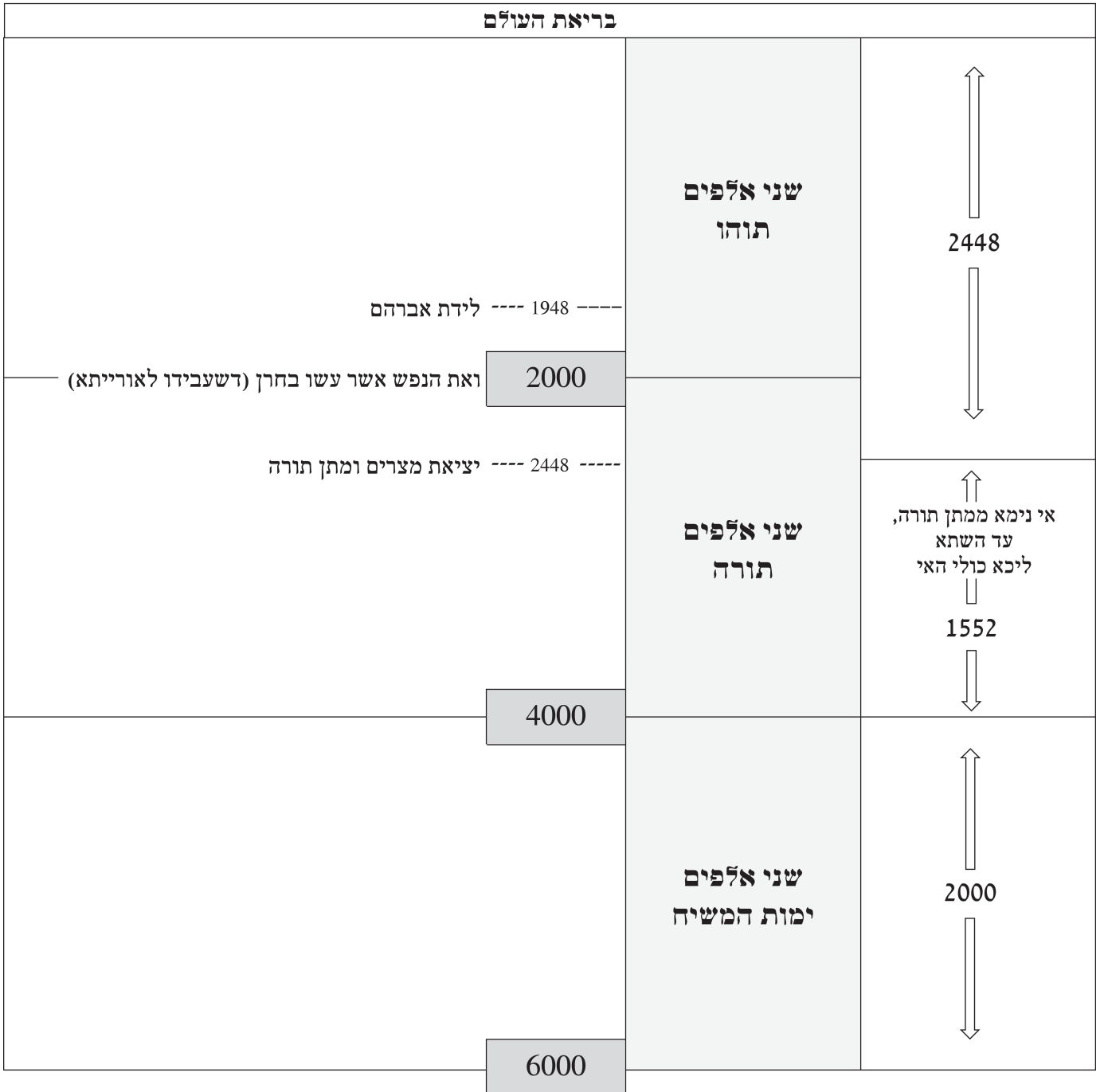
מלכויות בימי בית שני

6. יש לציין, דמה דאיתא שמלכות בית הורדוס היתה 103 שנה לפני החורבן, לפי רש"י (דף ט:) שבשנת 420 נחרב הבית נמצא שהחורבן היה באמצע שנת ה-103 למלכותם, ולפי התוס' (סג) שבשנת 421 נחרב הבית, נמצא שהחורבן היה לאחר ה-103 שנה למלכותם, באמצע שנת ה-104. וכן הוא לענין הא ד-180 שנה קודם שנחרב הבית פשטה מלכות הרשעה (רומי), שלפי רש"י היינו באמצע שנת ה-180, ולפי התוס' היינו לאחר שנת ה-180.

דף ט. / תרשים #8

ששת אלפים שנה הוי העולם
שני אלפים תוהו, שני אלפים תורה, שני אלפים ימות המשיח

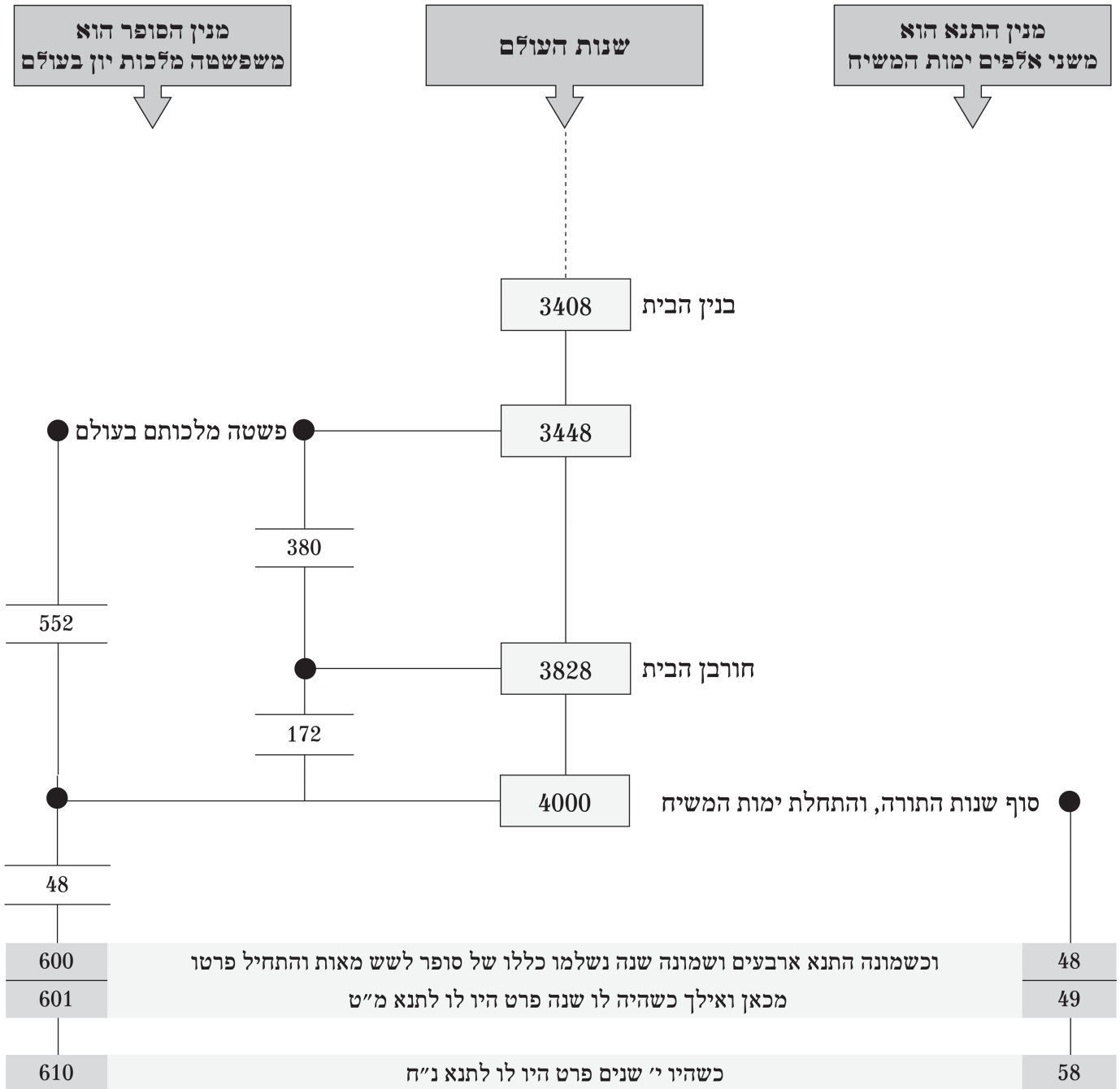
דף ט. / תרשימים #9

רש"י ד"ה הכי גרסינן - סדר הדורות מבריאת העולם עד מתן תורה

הפסוק בבראשית	המאורע	בן כמה היה	השנה לבריאה
ה:ג	אדם הוליד את שת	130 שנה	130 שנה
ה:ו	שת הוליד את אנוש	105 שנה	235 שנה
ה:ט	אנוש הוליד את קינן	90 שנה	325 שנה
ה:יב	קינן הוליד את מהללאל	70 שנה	395 שנה
ה:טו	מהללאל הוליד את ירד	65 שנה	460 שנה
ה:יח	ירד הוליד את חנוך	162 שנה	622 שנה
ה:כא	חנוך הוליד את מתושלח	65 שנה	687 שנה
ה:כה	מתושלח הוליד את למך	187 שנה	874 שנה
ה:כח	למך הוליד את נח	182 שנה	1056 שנה
ה:לב	נח הוליד את שם	502 שנה	1558 שנה
יא:י	שם הוליד את ארפכשד	100 שנה	1658 שנה
יא:יב	ארפכשד הוליד את שלח	35 שנה	1693 שנה
יא:יד	שלח הוליד את עבר	30 שנה	1723 שנה
יא:טז	עבר הוליד את פלג	34 שנה	1757 שנה
יא:יח	פלג הוליד את רעו	30 שנה	1787 שנה
יא:כ	רעו הוליד את שרוג	32 שנה	1819 שנה
יא:כב	שרוג הוליד את נחור	30 שנה	1849 שנה
יא:כד	נחור הוליד את תרח	29 שנה	1878 שנה
יא:כו	תרח הוליד את אברם	70 שנה	1948 שנה
כא:ה	אברם הוליד את יצחק	100 שנה	2048 שנה
כה:כו	יצחק הוליד את יעקב	60 שנה	2108 שנה
מז:ט	יעקב ירד למצרים	130 שנה	2238 שנה
	שעבוד בני ישראל במצרים	210 שנה	2448 שנה
מתן תורה			

דף ט.ט. - ט: / תרשימים #10

אי טעי תנא ולא ידע פרמי כמה הוה (של שנת חורבן הבית) וכו'
שנות ימות המשיח לעומת שנות מלכות יון

ההפרש בין מנין שנות הפרטים (בלי המאות) הוא 48 שנה, ולכן:
אם טעה תנא - יוסיף 48 על של סופר (או ינכה 52 משל סופר)
אם טעה סופר - ינכה 48 משל תנא (או יוסיף 52 על של תנא)

דף ט: / תרשימים #12

תוס' ד"ה האי - שיטות הראשונים באיזה שנה מתחיל מנין מהחורבן

שנות העולם	שנים מבנין הבית	רש"י	רשב"ם	ר"ח ור"ת
3827	419	שמיטה	---	---
3828	420	חורבן	שמיטה	שמיטה
3829	421	מתחיל מנין מהחורבן	חורבן	חורבן, מתחיל מנין מהחורבן
3830	422	---	מתחיל מנין מהחורבן	---

דף ט: / תרשימים #13

תוס' ד"ה האי - קושיא שניה על רש"י

פרכינן לרבנן	
420	בית שני כמה קם
-400	ארבע מאה - תמניא יובלי
20	
+1	שנת החורבן
21	אשתכח דבשנה שביעית חריב

(הגירסא שהצגנו בפנים הספר):	
ואית ספרים דגרסי בשית בשבוע	
420	בית שני כמה קם
-400	ארבע מאה - תמניא יובלי
20	
-14	ארבע עשר - תרי שבועי
6	פשו להו שית, הוה לן בשיתא בשבוע
+1	שנת החורבן
7	אשתכח דבשנה שביעית חריב

ואית ספרים דגרסי בשית בשבוע "חריב"	
420	בית שני כמה קם
-400	ארבע מאה - תמניא יובלי
20	
-14	ארבע עשר - תרי שבועי
6	פשו להו שית, הוה לן בשיתא בשבוע

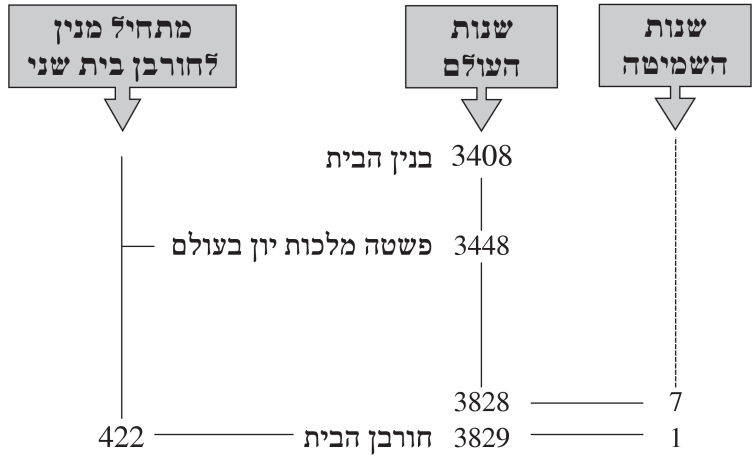
תירוץ ב'	
הא מני רבנן היא	
414	שנה מעזרא עד החורבן
-400	ארבע מאה - תמניא יובלי
14	
-14	שתי שמיטות
0	
+1	שנת החורבן
1	אשתכח דבמוצאי שביעית חריב

תירוץ א'	
הא מני רבי יהודה היא	
420	בית שני כמה קם
-400	ארבע מאה - תמניא יובלי
20	
+8	
28	
-28	ארבע שמיטות
0	
+1	שנת החורבן
1	אשתכח דבמוצאי שביעית חריב

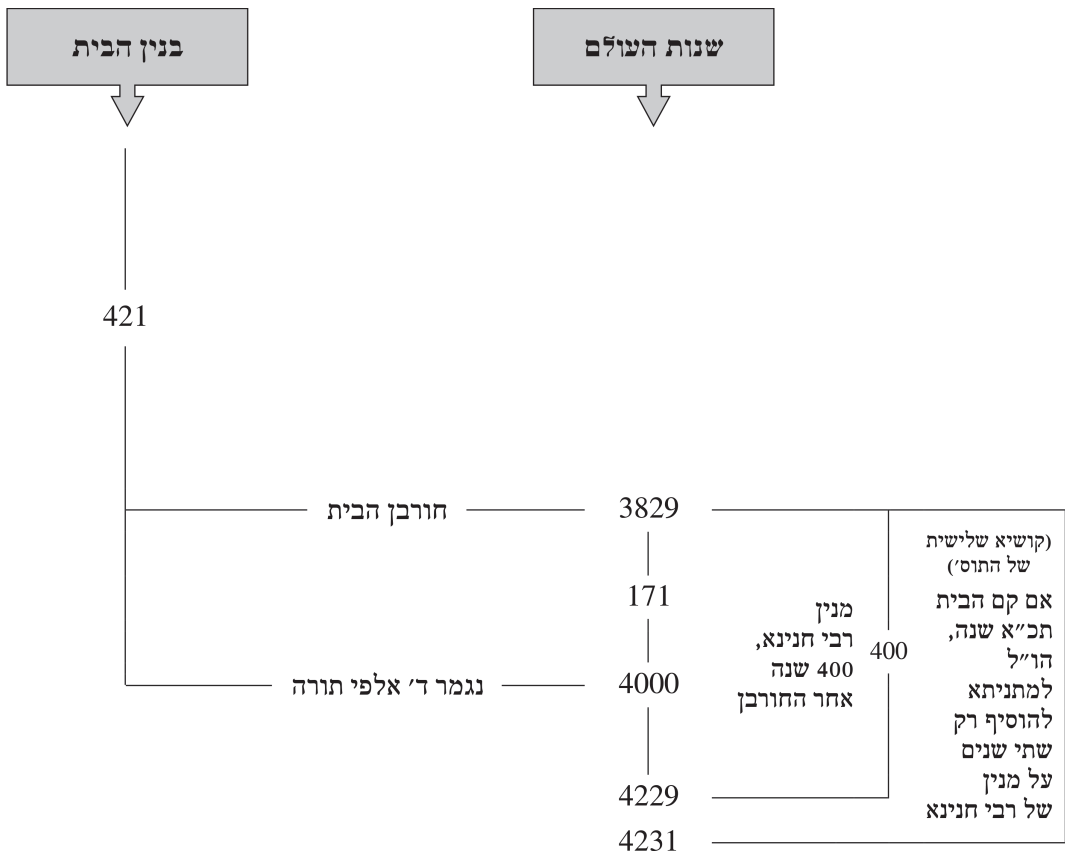
דף ט: / תרשים #14-#15

תוס' ד"ה האי - שנות השמיטה ומנין לחורבן בית שני

לרשב"ם

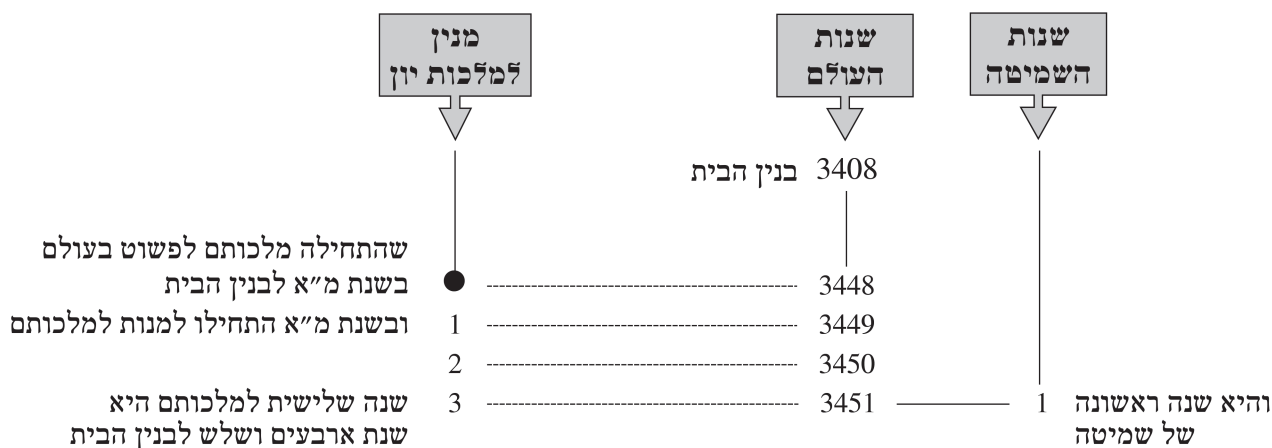
קושיות התוס' על שיטת רשב"ם

דף ט: / תרשימים #16

תוס' ד"ה האי - האי מאן דלא ידע בכמה שני בשבוע

לר"ח זר"ת

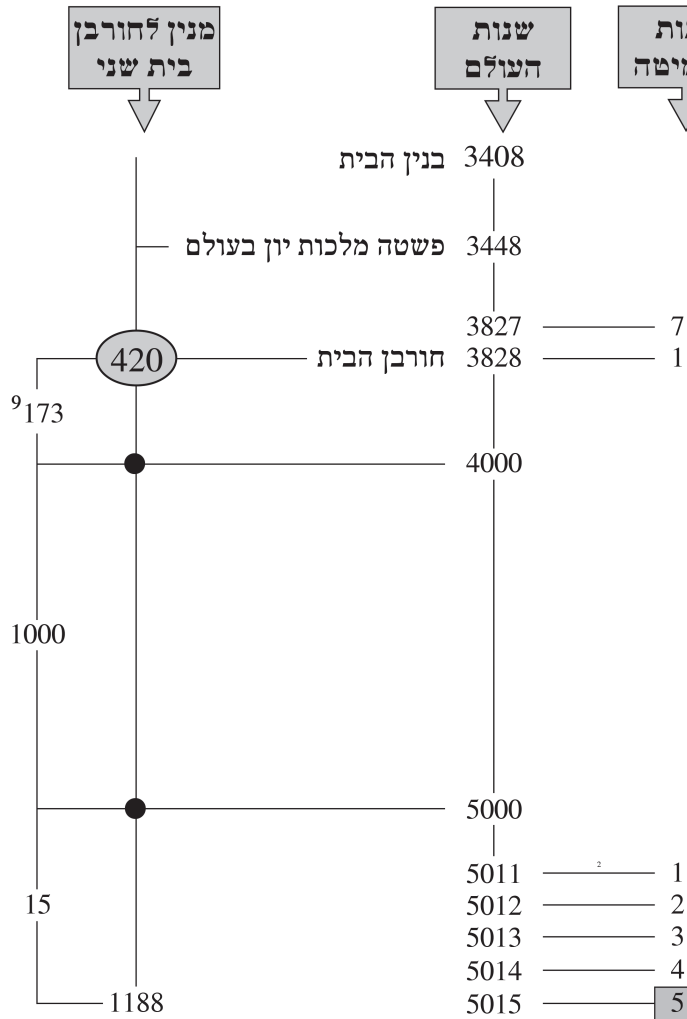
לדוגמא ⁸ :	
525	שנה למלכות יון
-2	ניבצר תרתין שנין
523	
-500	ונחשוב כללי ביובלי
23	
+10	תוסיף תרי מכל מאה
33	
-28	ונחשוב לפרטי בשבועי 7x4
5	שנה בשמיטה

8. חלק זה נתבאר לפי הגירסא שמביא ר"ת בספר הישר (חלק החידושים סימן תר"צ), ראה בפנים הספר ובהערה שם.

דף ט: / תרשימים #17

תוס' ד"ה האי - איזה שנה בשמיטה היתה שנה המ"ו באלף הששי

לרש"י

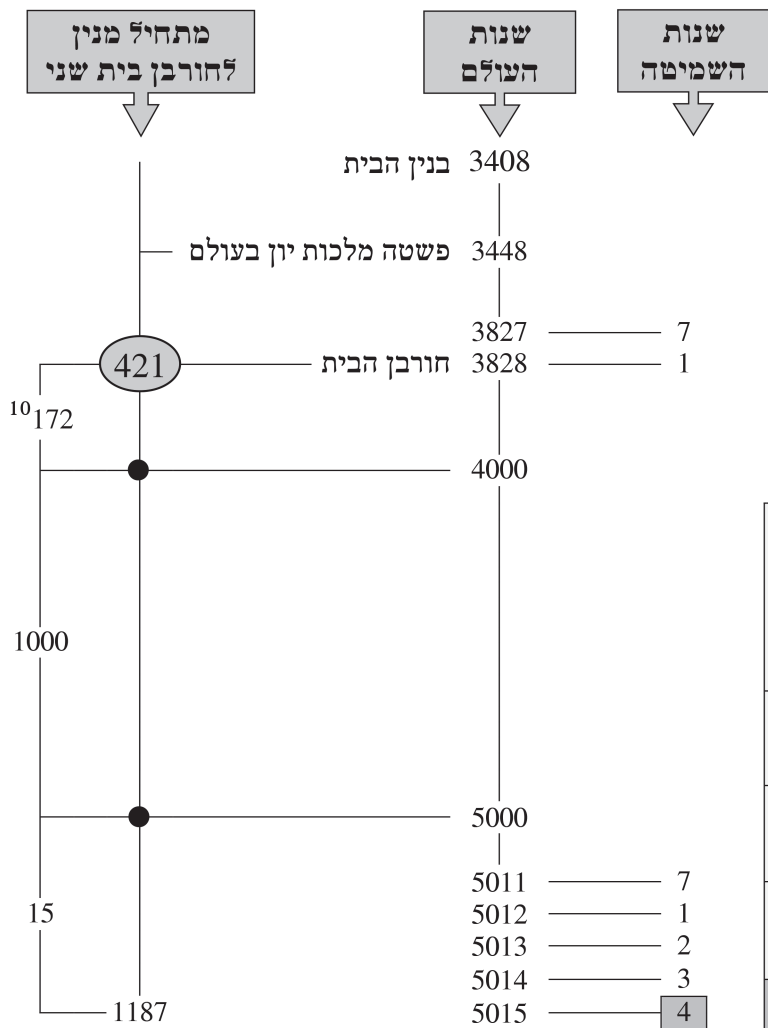
1	ניטפי שנת ת"ך שבו התחילה שמיטה לחזור
+172	שנה לאחר החורבן עד ד' אלפים
+1000	אלף החמישי
+15	ט"ו שנים מאלף הששי
1188	סך השנים
-1150	הוצא האלף וק"נ ביובלי... 23x50
38	
+23	ונשקול מכל מאה תרתי שני...
61	
-56	הנ"ו הם ז' ז' ... 8x7
5	שנה בשמיטה

9. יחד עם שנת החורבן, דבמנין שנות העולם הוא רק 172 - דלא כללינן בהו שנת החורבן.

דף ט: / תרשים #18

תוס' ד"ה האי - איזה שנה בשמיטה היתה שנה ה"ו מא"ף הששי

לרשב"ם

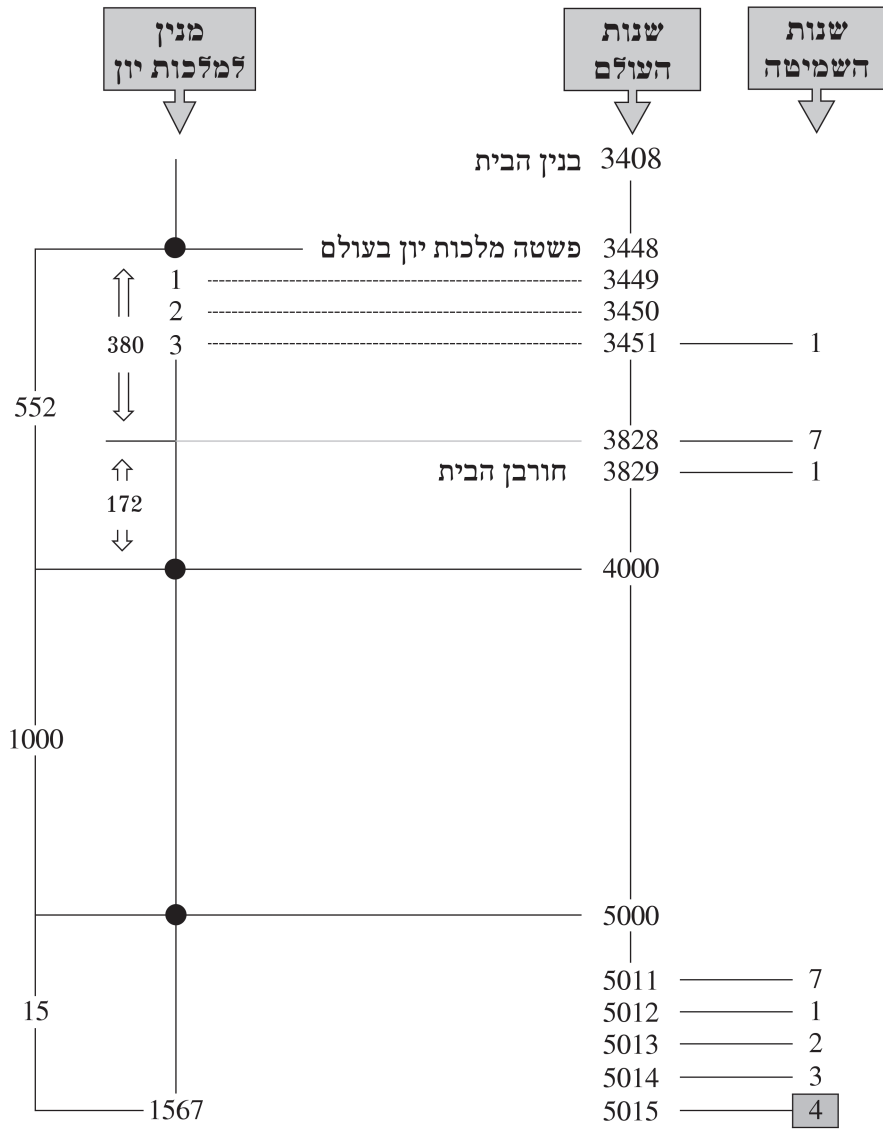

1	ניטפי שנת תכ"א שבו התחילה שמיטה לחזור
+171	שנה לאחר החורבן עד ד' אלפים
+1000	אלף החמישי
+15	ט"ו שנים מא"ף הששי
1187	סך השנים
-1150	23x50
37	
+23	תרתי שני מכל מאה
60	
-56	8x7
4	שנה בשמיטה

דף ט: / תרשימים #19

תוס' ד"ה האי - איזה שנה בשמיטה היתה שנה המ"ו באלף הששי

לר"ה ור"ת

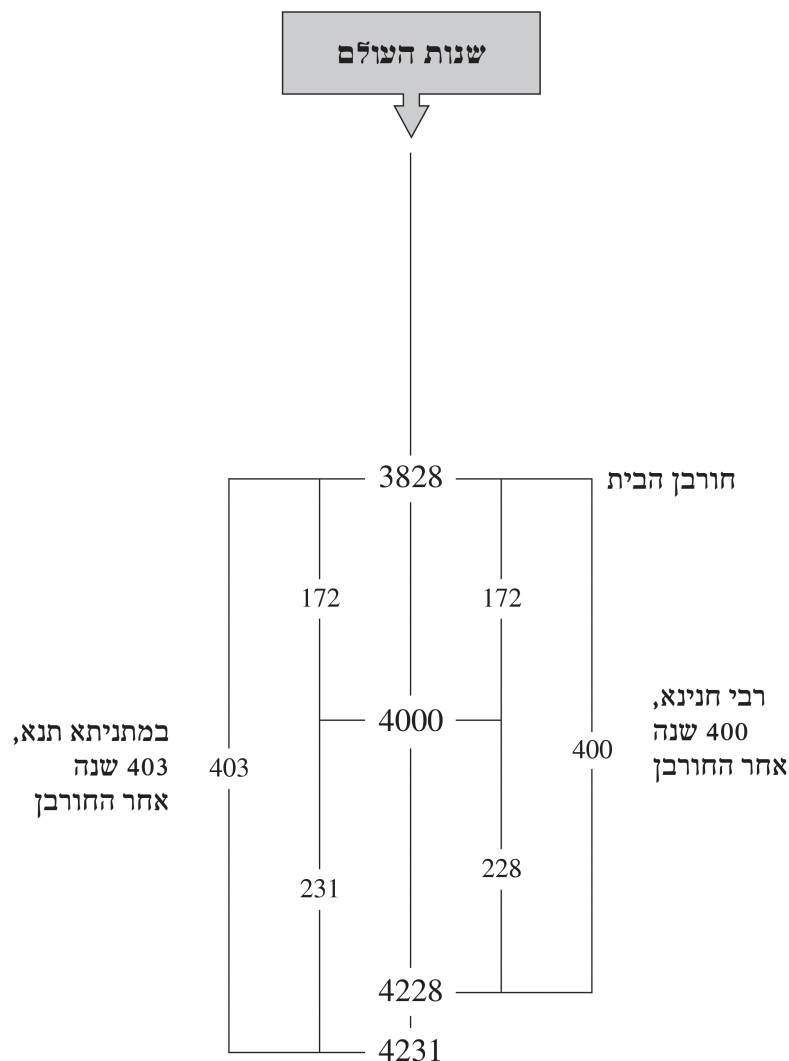
380	ג' מאות ופ' שנים בפני הבית התחילה מלכות יונים
+172	וקע"ב לאחר החורבן נשלמו ארבעת אלפים
552	
-2	בציר תרי שני
550	
+1000	אלף החמישי
+15	ט"ו שנים מאלף הששי
1565	סך השנים
-1400	הי"ד מאות הולכים ז' ז'... 200x7
165	נשארו קס"ה...
-140	הק"מ הולכים ז' בז'...
25	ונשארו כ"ה...
-21	3x7
4	שנה בשמיטה

דף ט: / תרשים #20

אמר רבי חנינא אחר ארבע מאות לחורבן הבית וכו'

מתי קץ הגאולה¹¹

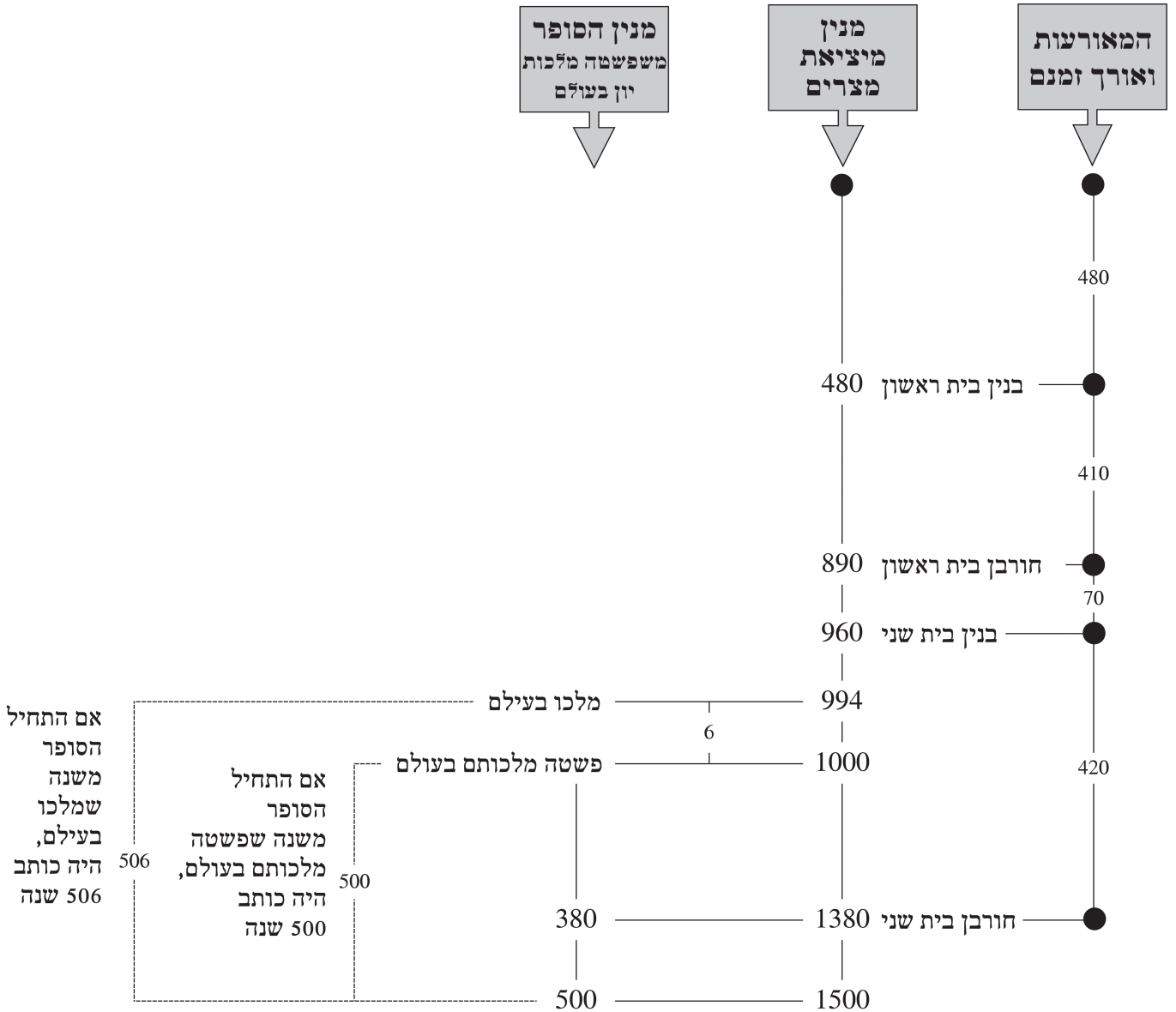
אם יאמר לך אדם קח לך שדה שוה אלף דינרים - בדינר אחד, אל תקח:
 לרבי חנינא - לאחר 400 שנה מחורבן הבית, והיא בשנת 4228 לבריאת העולם.
 במתניתא תנא - לאחר 4231 לבריאת העולם, והיא בשנת 403 שנה לחורבן הבית.

11. יש לציין, כי מדברי הר"ח משמע דקץ הגאולה הוי משתבוא שנת 4228 (ולא לאחר שנת 4228), או משתבוא שנת 4231 (ולא לאחר שנת 4231), ע"ש.

דף ט:י. / תרשים #21

ההיא שטרא דהוה כתיב ביה שית שני יתירתא וכו'

לדוגמא: בשנה זו היה שטר שכתוב בו 506 שנה, ויש ג' צדדים:

1. דמנה הסופר משפטה מלכותם בעולם, והוי שטר מאוחר אי מנינן ממלכות יון - יש שתי אפשרויות:
2. דמנה הסופר משמלכו בעולם, ואינו שטר מאוחר אי מנינן מיציאת מצרים - דילג הסופר על האלף, והוי שטר מאוחר בשש שנים.

דף יב: / תרשימים #22

תוס' ד"ה עיר - פירוש המהרש"א

כתב המהרש"א, וז"ל: צ"ע, ממה חזר בו רש"י, דכפירושו לעיל דמתני' איירי בכל ענין בין בממכר בין במקח, דהיינו בממכר אסור בדבר המתקיים ובדבר שאינו מתקיים מותר - כדתניא לעיל בברייתא, ובמקח אסור בדבר שאינו מתקיים דמתאוה למוכרו כפירש"י לעיל (דף ב.), אבל דבר המתקיים מותר לקנות ממנו, כך פירש"י גם בשמעתין. וכ"כ הרא"ש והר"ן, דכפירושו לעיל כך פירושו כאן.

ממכר	דבר המתקיים	דבר שאינו מתקיים
ממכר	אסור	מותר
מקח	מותר	אסור

ואם נאמר שהתוס' הבינו מלשון רש"י הכא שכתב "דסתם מוכר עצב הוא", שלא היה כתוב בפירש"י כמו שהוא לפנינו - "דדבר המתקיים שרי", אלא "דדבר שאינו מתקיים נמי שרי", מהאי טעמא דסתר מוכר עצב הוא.

ממכר	אסור	מותר
ממכר	אסור	מותר
מקח	מותר	מותר

דהשתא ע"כ מתני' ד"אסור לשאת ולתת" - בממכר לחוד מיירי.

ממכר	אסור	מותר
ממכר	אסור	מותר

וא"כ הך ברייתא ד"אין לוקחין מהן דבר שאינו מתקיים" מתפרש גם לפירש"י - היינו קבלת דורון כמו שפירש ר"ת לעיל, וא"כ מאי קשיא להו "ומיהו קשיא אי ביום אידו וכו' היאך לוקחין מהן".

ונראה לומר שהם הבינו לעיל מפירש"י דמקח אסור בין בדבר שאינו מתקיים ובין בדבר המתקיים, ולא נקט בברייתא לעיל "אין לוקחין דבר שאינו מתקיים" אלא משום היתרא דמוכרין דבר שאינו מתקיים.

ממכר	אסור	מותר
ממכר	אסור	מותר
מקח	אסור	אסור

והשתא שפיר איירי מתני' בין בממכר ובין במקח ובדבר המתקיים.

אבל בשמעתין שפירש"י דדבר המתקיים שרי במקח, וא"כ כיון דמתני' ד"אסור לשאת ולתת" - איירי בממכר ובדבר המתקיים, כדקתני לעיל בברייתא: "כשאמרו אסור לשאת ולתת, לא אסרו אלא בדבר המתקיים" וכו'.

ממכר	אסור	מותר
ממכר	אסור	מותר
מקח	מותר	אסור

על כרחך דמתני' לא איירי במקח דשרי בדבר המתקיים, דלא ניחא להו למימר דמתני' לצדדין קתני - בממכר בדבר המתקיים דוקא, ובמקח דוקא בדבר שאינו מתקיים, ודו"ק היטב, עכ"ל.

[ואע"פ שבעצם יכולים לפרש דהמשנה איירי במקח ובדבר שאינו מתקיים, אבל מכיון דתני מפורש בברייתא (דף ו:) "לא אסרו אלא בדבר המתקיים", עדיף לאוקמי המשנה בממכר ובדבר המתקיים].